

Број: 374

Датум: 11.8.2026.

Институт економских наука

Змај Јовина 12, 11000 Београд

ИНСТИТУТ
ЕКОНОМСКИХ НАУКА
Институт од националног значаја
за Републику Србију

**ПРОГРАМ СТРУЧНЕ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ПРАКСЕ
ИНСТИТУТА ЕКОНОМСКИХ НАУКА**

Београд, 2026. године

1. Увод

Институт економских наука (у даљем тексту: ИЕН) спроводи Програм стручне научноистраживачке праксе (у даљем тексту: Програм) са циљем да младим особама, односно студентима (у даљем тексту: практиканти), приближи научноистраживачки рад у области друштвених наука и омогући им стицање непосредног искуства у савременом истраживачком окружењу. Пракса је намењена студентима који разматрају свој професионални развој у академском окружењу, научноистраживачким институцијама, пројектним канцеларијама, као и онима који теже сарадњи са међународним организацијама или своју будућу каријеру виде на аналитички оријентисаним истраживачким позицијама у јавном сектору.

Програм представља почетну тачку у професионалном развоју будућих истраживача и научноистраживачког подмлатка Института економских наука. Сходно томе, осмишљен је као повезница са Програмом развоја научноистраживачког подмлатка Института економских наука за период од 2025. до 2035. године¹. Истовремено, Програм је усклађен са Стратегијом³⁰ ИЕН кроз активност A4.3.2. *Успостављање система каријерног развоја и регрутације младих*. Реализација овог Програма је у директној вези са индикатором који прати успех остваривања овог циља, односно мере *Број студената који похађају стручну праксу у ИЕН*.

Визија овог Програма је да практикантима приближи перспективу света науке изван оквира теоријског знања, указујући на то да бављење научноистраживачким радом представља динамичан и континуирани процес учења и истраживања, тимског рада, сталног усавршавања, међународне сарадње и професионалног умрежавања.

Програм је намењен:

- студентима последње године основних академских студија;
- мастер студентима и
- студентима прве и друге године докторских академских студија.

Запослени студенти, без обзира на то да ли су у радном односу на одређено или неодређено време, као и студенти који би се у моменту реализације научноистраживачке праксе у ИЕН истовремено налазили на стручној пракси у другој организацији, било у јавном или приватном сектору, не могу бити кандидати за обављање научноистраживачке праксе дефинисане овим Програмом.

Програм разликује два нивоа научноистраживачке праксе у зависности од степена студија на којима се практикант у тренутку укључивања у Програм налази: а) практиканти основних академских студија и б) практиканти мастер и докторских академских студија. Ниво научноистраживачке праксе утиче на избор ментора, као и на врсту и обим активности које ће бити укључене у План рада са практикантом.

---

¹ Програм десетогодишњег развоја научноистраживачког подмлатка на Институту економских наука за период од 2025. до 2035. године се односи на младе истраживаче који су запослени на Институт економских наука као истраживачи приправници и истраживачи сарадници.

Научноистраживачка пракса на Институту економских наука која је предвиђена овим Програмом траје шест **(6) месеци**.

Процес научноистраживачке праксе започиње селекцијом кандидата на основу поднете пријаве, у складу са условима дефинисаним јавним конкурсом, као и интервјуом потенцијалног кандидата са руководством ИЕН. По окончању процеса селекције, практиканту се именује ментор који га стручно и професионално води током целокупног трајања праксе.

Научноистраживачка пракса се реализује у складу са природом научноистраживачких активности и тренутним организационим и кадровским могућностима ИЕН. Пракса се, по правилу, обавља уживо, осим у случајевима када је, уз сагласност практиканта и ментора, другачије договорено.

Оквирне Програмске активности за менторе и практиканте унапред су дефинисане овим Програмом. Измене у реализацији Програмских активности могуће су у изузетним случајевима, о чему су директор Института и руководилац департмана којем ментор припада дужни да буду благовремено обавештени од стране ментора и/или практиканта.

2. Полазна основа за израду Програма научноистраживачке праксе у ИЕН

Документа која представљају полазну основу за израду Програма су:

1. Програм десетогодишњег развоја научноистраживачког подмлатка Института економских наука за период од 2025. до 2035. године;
2. Стратегија развоја Института економских наука за период од 2026. до 2030. године;
3. Стратегија развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године.

3. Циљеви Програма

Општи циљ Програма проистиче из мисије ИЕН, дефинисане у оквиру Стратегије '30, а у складу са којом је ИЕН, поред креирања одрживих економских решења и пружања научне подршке државним институцијама и привредним субјектима, усмерен и на едукацију нових генерација истраживача. Програм ће практикантима приближити науку као динамичан и креативан процес истовремено доприносећи дугорочном развоју научноистраживачког подмлатка ИЕН-а.

Општи циљ Програма научноистраживачке праксе је едукација нових генерација младих истраживача кроз менторски вођено упознавање студената са научноистраживачким радом у области друштвених наука, активно и практично укључивање у интерно истраживачко окружење ИЕН-а, стицање основних методолошких и аналитичких знања и вештина, подршку у раним фазама израде мастер теза и докторских дисертација, као и подстицање интересовања за даљи академски и истраживачки развој у ИЕН.

Специфични циљеви (СЦ) Програма су:

(СЦ1) Повећање видљивости ИЕН

Упознавање практиканата са начином пословања и организацијом научноистраживачког рада у ИЕН, истраживачким департманима и основним фазама научноистраживачког процеса у области друштвених наука.

(СЦ2) Јачање истраживачких компетенција практиканата

Оспособљавање практиканата за активно учешће у научноистраживачком раду кроз укључивање у конкретне истраживачке активности и практичну примену основних метода и техника научног истраживања у реалном истраживачком окружењу.

(СЦ3) Јачање осталих компетенција практиканата

Остваривање доприноса професионалној каријери практиканата кроз стицање аналитичких и методолошких вештина и компетенција релевантних за рад у сродним институцијама.

(СЦ4) Јачање повезаности научних и наставних активности кроз сарадњу ментора практиканта у ИЕН и ментора практиканта на факултету

Пружање практичне и саветодавне подршке практикантима у процесу писања мастер теза и докторских дисертација, посебно у раним фазама развоја истраживачких питања и идеја.

(СЦ5) Рано препознавање потенцијалних будућих истраживача запослених у ИЕН

Подстицање интересовања практиканата за даљи развој професионалне каријере у ИЕН.

Програмске активности којима ће се остварити појединачни специфични циљеви приказани су у наставку документа.

4. Менторство

Менторство представља кључни фактор квалитета и успешности реализације овог Програма. Сваком практиканту се, након спроведеног процеса селекције, именује један ментор. Ментора из редова истраживача у научном звању практиканту именује директор ИЕН-а. По добијању одлуке о менторству, ментор је у обавези да о томе благовремено обавести руководиоца департмана којем припада.

У зависности од степена студија које практикант похађа, разликујемо два нивоа менторства:

- менторство практиканата основних академских студија и
- менторство практиканата мастер и докторских академских студија.

Приликом именовања ментора, водиће се рачуна о равномерној заступљености департмана у процесу имплементације Програма. Стога ће се настојати да распоређивање практиканата буде организовано на начин који пружа могућност да сваки департман добије практиканта укљученог у свој истраживачки тим.

Улога ментора јесте да:

- уведе практиканта у радно и истраживачко окружење ИЕН-а,
- упозна практиканта са научноистраживачким системом Републике Србије,
- упозна практиканта са регулаторним оквиром који уређује научноистраживачки систем Републике Србије,
- упозна практиканта са основама методологије научноистраживачког рада,
- планира, координира и прати активности практиканта током трајања праксе,
- пружи релевантне повратне информације практиканту и сву другу неопходну професионалну подршку у научноистраживачком раду, и
- мотивише практиканта за даљи развој професионалне каријере у академској или научноистраживачкој заједници.

Имајући у виду да се интересовања практиканата који су укључени у научноистраживачку праксу у ИЕН могу разликовати према степену студија које похађају, степену експертизе и постојећег знања, а у циљу обезбеђивања уједначеног квалитета научноистраживачке праксе, овим Програмом се уводи минимум активности, односно обавеза за све менторе без обзира на ниво менторства.

Програмски оквир менторства практиканта укључује обухвата обавезне активности које су саставни део научноистраживачке праксе, а то су:

- одржавање иницијалног састанка са практикантом у првој недељи научноистраживачке праксе, односно непосредно по додељивању менторства,
- дефинисање и припрему шестомесечног плана рада²,
- одржавање редовних састанака са практикантом (обавезни састанци се одржавају најмање једном у 15 дана, по правилу уживо, у просторијама ИЕН),
- укључивање практиканта у редовне састанке департмана у складу са унапред утврђеном динамиком,
- укључивање практиканта у конкретне научноистраживачке активности (неке од могућих активности су: формулисање истраживачких хипотеза, планирање и дизајнирање истраживања, дизајнирање узорка, припрема упитника, прикупљање и обраду података, примену одговарајуће методологије ради добијања резултата, припрема резултата за научну публикацију, припрема препорука за јавне политике),
- укључивање практиканта у припрему научних публикација и/или докумената за јавне политике (припрема и селекција литературе, анализа регулаторног оквира, уређивање публикације),

---

² План рада је подложен прилагођавању карактеристикама практиканта и нивоа менторства. Препоручено је да се индивидуални планови рада ускладе са планом рада департмана у оквиру којег је ментор ангажован.

- укључивање практиканта у организационе активности департмана (округли сто, конференција, интерне обуке),
- упознавање практиканта са радом Канцеларије за пројекте и трансфер знања кроз најмање два састанка са руководиоцем Канцеларије за пројекте и трансфер знања и координатором за трансфер знања, при чему се теме састанка дефинишу индивидуално,
- упућивање практиканта на интерне обуке, семинаре и радионице у организацији ИЕН,
- праћење квалитета рада практиканта кроз тромесечно извештавање и пружање повратних информација у вези са реализованим задацима,
- завршна евалуација рада практиканта кроз финални извештај у слободној форми који ће садржати информације о учесталости састанака са ментором, листи похађаних обука, семинара и других радионица које је кандидат похађао, степену остварености Плана рада по истеку периода праксе,
- организација завршног састанка практиканта са директором ИЕН и руководиоцем департмана ради размене искустава и разматрање даљих могућности и заинтересованости за развој професионалне научноистраживачке каријере.

5. Програмске активности и садржај научноистраживачке праксе

Током трајања научноистраживачке праксе, практикант ће се упознати са:

- основама научноистраживачког процеса у друштвеним наукама,
- активностима прикупљања, обраде и анализе података,
- активностима израде и организације базе података,
- припремом табела, графикона и инфографике за потребе научних публикација и докумената јавних политика,
- писањем краћих истраживачких текстова, прегледних радова и сажетака за јавне политике,
- врстама међународних пројектних фондова, пројектним Програмима и позивима,
- принципима етичности у научном раду и основама академског интегритета,
- употребом алата заснованих на вештачкој интелигенцији у научно-истраживачким активностима и
- тимским радом и комуникацији у истраживачком окружењу.

У зависности од текућих пројеката који се реализују у ИЕН у периоду обављања научноистраживачке праксе, практиканти могу бити додатно укључени и у следеће активности:

- припрема и писање пројеката из основних или примењених истраживања, којима руководи ментор;
- припрема пројектне документације за подношење пројектних пријава којима руководи ментор,
- дисеминација резултата истраживања кроз осмишљавање и припрему вести, визуалних материјала и инфографике за друштвене мреже у сарадњи са

- медијским тимом ИЕН (за пројекте којима руководи ментор и/или на које је ментор укључен – уз претходну сагласност руководиоца пројекта) и
- активности трансфера знања у сарадњи са Канцеларијом за пројекте и трансфер знања.

Одлуку о укључивању практиканта у текуће пројектне активности доноси ментор у случају када је реч о пројекту којим ментор руководи. Уколико се предлаже да практикант буде ангажован на пројекту којим руководи друго лице, укључивање практиканта могуће је искључиво уз претходну сагласност ментора, као и уз обавезно обавештавање руководиоца надлежног департмана.

У случају да се практикант укључује у научноистраживачке активности департмана којем не припада, а на иницијативу других истраживача ИЕН-а, обавезна је сагласност ментора ради евидентирања доприноса и координације ангажовања практиканта.

По завршетку шестомесечног Програма научноистраживачке праксе у ИЕН, практикант ће:

- стећи практично искуство у раду у научноистраживачкој организацији,
- развити конкретне аналитичке и истраживачке вештине,
- добити основе увида у академску и научноистраживачку каријеру,
- имати могућност учешћа у изради и објављивању научноистраживачких радова у сарадњи са изврсним истраживачима у друштвеним наукама и/или међународно признатим експертима у области економије,
- успоставити и развити мрежу професионалних контаката са истраживачима и професорима у земљи и иностранству,
- унапредити истраживачку тему/хипотезе/питања у оквиру мастер тезе или докторске дисертације,
- користити међународне базе научноистраживачких радова који су доступни путем академске мреже и
- добити потврду о успешно обављеној научноистраживачкој пракси, као и писану евалуацију ментора о оствареним резултатима и научноистраживачком ангажовању (на захтев практиканта).

За практиканте који током реализације Програмских активности остваре изузетне резултате, постоји могућност продужавања трајања научноистраживачке праксе, уколико су студенти основних или мастер академских студија, односно могућност успостављања даље сарадње са Институтом економских наука у складу са Програмом развоја научноистраживачког подмлатка, уколико су студенти докторских академских студија.

6. Значај Програма у развоју научноистраживачких капацитета ИЕН

Овај Програм представља инструмената за развој будућих научноистраживачких капацитета и подмлатка ИЕН. Кроз рано укључивање студената у научноистраживачки рад, Програм омогућава идентификацију и развој потенцијалних будућих истраживача.

Уједно, Програм доприноси јачању веза и унапређењу сарадње ИЕН са факултетима и другим високошколским установама.

Кроз реализацију активности у оквиру овог Програма, ИЕН настоји да промовише науку и научноистраживачки рад међу младима, ради развоја интересовања за академску и истраживачку каријеру. Програм омогућава пренос знања и искустава од искусних истраживача ка млађим генерацијама, чиме се обезбеђује континуитет научноистраживачког рада. Кроз структуриран систем менторства, унапређује се квалитет научноистраживачког процеса, али и свеукупног процеса рада у ИЕН.

У Београду,

Директор

Др Јован Зубовић